

Voorbeeld casus mondeling college-examen

Examenvak en niveau	Geschiedenis havo
Naam kandidaat	
Examenummer	
Examencommissie	
Datum	
Vorbereidingstijd	20 minuten
Titel voorbereidingsopdracht	

Instructie

Bestudeer bijgevoegde voorbereidingsopdracht. Uw mondeling examen begint straks met een gesprek over deze casus.

Ter voorbereiding op uw examen kunt u:

- Nagaan bij welke onderwerpen, die u voor dit vak heeft bestudeerd, de casus aansluit.
- Zorgen dat u van de vakspecifieke begrippen die u tegenkomt de betekenis kunt geven.
- De bijbehorende vragen voorbereiden en maken.

Hulpmiddelen

Bij deze voorbereidingsopdracht mag u gebruik maken van:

- Woordenboek
- Aantekeningen en/of kladpapier

Het is niet toegestaan op de voorbereidingsopdracht aantekeningen te maken. Aan het eind van de voorbereidingstijd haalt één van de examinatoren u op.

Domein B: Oriëntatiekennis

Voor tijdvak 1 gelden de volgende kenmerkende aspecten:

- de levenswijze van jagers-verzamelaars;
- het ontstaan van landbouw en landbouwsamenlevingen;
- het ontstaan van de eerste stedelijke gemeenschappen.

Voor tijdvak 2 gelden de volgende kenmerkende aspecten:

- de ontwikkeling van wetenschappelijk denken en het denken over burgerschap en politiek in de Griekse stadstaat;
- de klassieke vormentaal van de Grieks-Romeinse cultuur;
- de groei van het Romeinse imperium waardoor de Grieks-Romeinse cultuur zich in Europa verspreidde;
- de confrontatie tussen de Grieks-Romeinse cultuur en de Germaanse cultuur van Noordwest-Europa;
- de ontwikkeling van het jodendom en het christendom als de eerste monotheïstische godsdiensten.

Voor tijdvak 3 gelden de volgende kenmerkende aspecten:

- de verspreiding van het christendom in geheel Europa;
- het ontstaan en de verspreiding van de islam;
- de vrijwel volledige vervanging in West-Europa van de agrarisch-urbane cultuur door een zelfvoorzienende agrarische cultuur, georganiseerd via hofstelsel en horigheid;
- het ontstaan van feodale verhoudingen in het bestuur.

Voor tijdvak 4 gelden de volgende kenmerkende aspecten:

- de opkomst van handel en ambacht die de basis legde voor het herleven van een agrarisch-urbane samenleving;
- de opkomst van de stedelijke burgerij en de toenemende zelfstandigheid van steden;
- het conflict in de christelijke wereld over de vraag of de wereldlijke dan wel de geestelijke macht het primaat behoorde te hebben;
- de expansie van de christelijke wereld naar buiten toe, onder andere in de vorm van de kruistochten;
- het begin van staatsvorming en centralisatie.

Voor tijdvak 5 gelden de volgende kenmerkende aspecten:

- het begin van de Europese overzeese expansie;
- het veranderende mens- en wereldbeeld van de renaissance en het begin van een nieuwe wetenschappelijke belangstelling;
- de hernieuwde oriëntatie op het erfgoed van de klassieke Oudheid;
- de protestantse reformatie die splitsing van de christelijke kerk in West-Europa tot gevolg had;
- het conflict in de Nederlanden dat resulteerde in de stichting van een Nederlandse staat.

Voor tijdvak 6 gelden de volgende kenmerkende aspecten:

- het streven van vorsten naar absolute macht;
- de bijzondere plaats in staatkundig opzicht en de bloei in economisch en cultureel opzicht van de Nederlandse Republiek;
- wereldwijde handelscontacten, handelskapitalisme en het begin van een wereldeconomie;
- de wetenschappelijke revolutie.

Voor tijdvak 7 gelden de volgende kenmerkende aspecten:

- rationeel optimisme en 'verlicht denken' dat werd toegepast op alle terreinen van de samenleving: godsdienst, politiek, economie en sociale verhoudingen;
- voortbestaan van het ancien régime met pogingen om het vorstelijk bestuur op eigentijdse verlichte wijze vorm te geven (verlicht absolutisme);
- uitbouw van de Europese overheersing, met name in de vorm van plantagekoloniën en de daarmee verbonden trans-Atlantische slavenhandel, en de opkomst van het abolitionisme;
- de democratische revoluties in westerse landen met als gevolg discussies over grondwetten, grondrechten en staatsburgerschap.

Voor tijdvak 8 gelden de volgende kenmerkende aspecten:

- de industriële revolutie die in de westerse wereld de basis legde voor een industriële samenleving;
- discussies over de 'sociale kwestie';
- de moderne vorm van imperialisme die verband hield met de industrialisatie;
- de opkomst van emancipatiebewegingen;
- voortschrijdende democratisering, met deelname van steeds meer mannen en vrouwen aan het politieke proces;
- de opkomst van politiek-maatschappelijke stromingen: liberalisme, nationalisme, socialisme, confessionalisme en feminisme.

Voor tijdvak 9 gelden de volgende kenmerkende aspecten:

- de rol van moderne propaganda- en communicatiemiddelen en vormen van massaorganisatie;
- het in praktijk brengen van de totalitaire ideologieën communisme en fascisme/nationaalsocialisme;
- de crisis van het wereldkapitalisme;
- het voeren van twee wereldoorlogen;
- racisme en discriminatie die leidden tot genocide, in het bijzonder op de joden;
- de Duitse bezetting van Nederland;
- verwoestingen op niet eerder vertoonde schaal door massavernietigingswapens en de betrokkenheid van de burgerbevolking bij oorlogvoering;
- vormen van verzet tegen het West-Europese imperialisme.

Voor tijdvak 10 gelden de volgende kenmerkende aspecten:

- de verdeling van de wereld in twee ideologische blokken in de greep van een wapenwedloop en de daaruit voortvloeiende dreiging van een atoomoorlog;
 - de dekolonisatie die een eind maakte aan de westerse hegemonie in de wereld;
 - de eenwording van Europa;
 - de toenemende westerse welvaart die vanaf de jaren zestig van de twintigste eeuw aanleiding gaf tot ingrijpende sociaal-culturele veranderingsprocessen;
 - de ontwikkeling van pluriforme en multiculturele samenlevingen.
-

Casus geschiedenis havo

Bestudeer bron 1 en beantwoord vraag 1 en 2.

Bron 1

Keizer Hendrik IV knielt voor de paus in Canossa om vergeving te vragen, terwijl een gravin (Mathilde) een goed woordje voor hem doet.

In de Middeleeuwen speelde er een belangrijk conflict tussen de paus en de keizer waarin deze bron als ondersteuning van één van beide kanten gezien kan worden. Licht dit toe door:

1. Met een kenmerkend aspect uit te leggen welk conflict er speelde en vervolgens:
 - te noemen of de paus of de keizer deze bron als ondersteuning voor zijn standpunt kon gebruiken en ten slotte
 - toe te lichten waarom deze bron een ondersteuning van zijn standpunt was.
2. Leg uit hoe deze strijd ook wel wordt genoemd, welke rol bisschoppen hierin speelden en wat uiteindelijk de oplossing was.
3. Leg uit wat het feodale stelsel inhield en wat Keizer Hendrik IV wilde bereiken door het benoemen van bisschoppen.

Thema: Duitsland in Europa

Casus: Fussball

Gebruik bron 1 en 2 en maak opgave 1 t/m 5

Bron 1. Een affiche van de voetbalwedstrijd tussen West-Duitsland en Oost-Duitsland voor de kwalificatie van de Olympische Spelen in 1964 in Tokio.

Bron 2

Enkele gegevens over de voetbalwedstrijd van 15 september 1963, zie bron 1.

- Duitsland mocht van de wereldvoetbalbond één amateurteam afvaardigen naar de Olympische Spelen in Tokio van 1964: het West-Duitse of het Oost-Duitse elftal.
- Daarom vond er een beslissingswedstrijd plaats op 15 september in Karl-Marx-Stadt.
- In plaats van het volkslied van beide landen klonk 'Ode an die Freude' van de Duitse componist Beethoven.
- Er waren geen nationale vlaggen in het stadion.
- De spelers hadden geen nationale symbolen op hun shirts.
- Daarvoor in de plaats waren er de vijf olympische ringen op een 'zwart-rood-gouden' achtergrond op hun shirt.
- Volgens de olympische regels van die tijd waren alleen amateursporters toegestaan.
- Het West-Duitse elftal bestond uit spelers uit de hoogste amateurklasse.
- Het Oost-Duitse elftal bestond uit zogenaamde 'staatsamateurs'; spelers die officieel amateur waren, maar bij hun club een salaris ontvingen.
- Het Oost-Duitse team won met 3-0.
- Na de wedstrijd mochten er geen shirtjes worden uitgewisseld.

Opgaven

1. In welk land werd deze wedstrijd gespeeld; waaruit kun je dat afleiden?
2. Waarom was deze wedstrijd niet alleen vanwege sportieve redenen extra 'beladen'?
3. Waarom werden er geen volksliederen gespeeld en waren er geen nationale symbolen?
4. De 'Ostpolitik' van Willy Brandt zorgde ook voor veranderingen op het gebied van de sport. Welke veranderingen waren dat, denk je?
5. Vanaf welk jaar werd Duitsland weer door 1 team vertegenwoordigd bij nationale sportevenementen en waarom?